Székesfehérvár, 1911. XVIII. évfolyam, 104. szám. Csütörtök, augusztus 31.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A kolera.

Irta: **Bierbauer Viktor dr.** városi főorvos.

Áttérek dr. Purjesz Zsigmond egyetemi tanárnak a koleráról irt előadására, illetve ezen előadásokból leszűrt dolgoknak kivonatos közlésére. Kochig a kolera kóroktanára és járványtanára vonatkozó összes ismereteink csakis arra szoritkoztak, hogy ez a betegség nálunk nem honos, hanem messze keletről, a Ganges partjairól behurcolják hozzánk. Hasmenéssel, hányással, roppant gyors erőhanyatlással járó ragályos betegség.

Úgy voltunk ezzel is, mint a tuberkulozissal. Régi embereink könyvtárakat irtak össze, mit nézzünk gümőkórnak, mit ne; de a sok könyv a kérdést nem tisztázta. Megtalálta Koch a gümőbacillust, megtalálta a koleráét is. Ma kolerának azt a ragályos betegséget nevezzük, melyet a kolerabacillus idéz elő s itt még a bonctani lelet sem téveszthet meg.

Ismerve az okot, könnyebbé lesz a védekezés. A kolerabacilus a beteg embertől, (akár sulyos a baja, akár enyhe, akár csak bacillus hordozó is) illetőleg ürülékéből származik át a másik emberre, akár a közvetlen érintkezés, akár viz, élelmiszer, ruházat vagy tárgyakhoz tapadása után, akár rovarok, mint a légy által, közvetve, mégis, bárha sulyos áldozatok árán, *(tán a személyes szabadság korlátozásával is)* lehetővé van téve a baj tovaterjedésének megakadályozása, azaz a védekezés. A védekezésnél a disciplina a főtényező s az emberiség javára háramló előnyöket ebből folyólag ki is kell aknázni, az adott utasításnak pedig engedelmeskedni kell.

Mint már sokszor emlitettem, a kolerafertőzés a szájon át történik, ennek tudása a védekezés szempontjából nagy előnybe helyez minket, mert más fertőző betegségnél nem vagyunk ily biztosak, nem ismervén kelőképen még a fertőzés utait, illetőleg nem tudjuk hol fejtik ki megbetegitő hatásukat. Koch Róbert a kolera bacillusra vonatkozólag megmondta, hogy a sav tönkreteheti őket. Azonban a gyomorsav hatását Purjesz szerint alkalmasint tulbecsülte Koch. Vagy elégtelen a savmennyiség a bejutott bacillus mennyiséggel szemben, vagy tán nincs is gyomorsav, vagy a gyomor tultelitve levén, nem fér hozzájuk stb. stb. (okot lehet eleget találni). Egyiknél egyáltalán ártalmatlan marad, mig a másik egyénnél rohamos tüneteket vált ki. Mig a bacilus hordozók esetleg napokon, heteken keresztül üritik a bacillusok ezreit, reájuk hatásuk alig van, de az általuk fertőzött egyén belepusztulhat. Szóval a kórkép igen változatos lehet.

A fertőzés utáni közvetlen időt lappangási szaknak nevezzük. Ez lehet rövidebb vagy hosszabb, azaz a betegség kitöréseig elmulhatik, pár óra csak, pár nap, azután függ az egyéntől, függ a bacillusok szaporodásától és ez természetes is.

Más szóval, miért rövidebb ez az idő egyszer mint máskor? Ezt bajos megállapitani. Egyszer a bevitt bacillusok száma nagy, máskor a gyomor sav több, egyszer a gyomor teltebb stb. Az egyéni ellenállás, az ugynevezett dispositió, (hajlamositás) a legkevésbbé birálható meg.

A lappangási szak az első hasmenés jelentkezésekor véget ért. Fertőzés után ezen első jelentkező tünet már kolera hasmenés, pedig a beteg alig panaszkodik egyéb más tünetről, mert ürítése fájdalommentes és elég bő. Ezután halmozódnak az ürülési számok, szintelenek és rizlészerüek lesznek s a betegnél az erőhanyatlás mutatkozik. Ez már a betegnél és hozzátartozóinál gyanut kelt, orvost hivatnak annál is inkább, mert lábikra görcsök lépnek fel, Ily időszakban történhetnek tévedések, mert már a beteg löki magából ki a bakterium tömegeket, itt az ideje a szigoru elkülönitésnek és a bakterologikus vizsgálatnak; elnézése a környezetre végzetes következményekkel járhatna. Ilyen könnyebb esetek 5 nap alatt szoktak gyógyulni. Sulyosabbaknál mind gyakoribb lesz az ürülés, hányás lép fel. Gyakran e két tünet egyszerre és egy időben jelentkezik. Nem akarom a kolerának minden egyes fázisát leirni, sem az ő válfajait, az mindig csak kolera marad, nem irom le a kolera tyfoidot stb. stb. utalok a legujabb tankönyvekre, nem is irom le a gyógykezelés módját sem, a Kaffkin és Murata érdekes védő oltásait, csak Hatsch nyilatkozatát jegyzem meg, hogy a koleránál a szerum terapia nem vált be teljesen, mert már a kolerával fertőzött egyént nem menti meg mint a difteria vérsavó a difteriás beteget, de az egészségeset megóvhatja a kolera infektiótól. — Rigler szerint az „antitoxinos koleraszerum készitése már csak rövid idő kérdése."

Nem szándékozom itt a kolera gyógykezelésének mai állását, a gyakorlati módokat leirni, azonban kolerás időben a legkisebb hasmenéses tünet is komoly számba mehet, s azért az ily beteg feküdjék ágyba, könnyü és hig táplálékkal éljen, kapjon valamelyes teát, (orosz tea, fodormenta, avagy kamilla is lehet) esetleg Dowerport az orvos érkeztéig. Purjesz professzor szerinti koleracseppek: Rp. Tnct. opii croc 10,0. Vinni Ipecacna, 5,0 Tnct. Valerian aether 10.0, ol. menth. piper. 1.0, S. 1—2 óránkint 8—10—12 cseppet. Mindazon által igen vigyázni kell a benne levő ópium miatt, nehogy sokat vagy sokszor véve, opiummérgezés állhasson be. Ilyenféle cseppeket minden család szokott különösen ko-

Belond Ferkó.

— *A „Fejérmegyei Napló" tárcája* —

Bosszusan félre dobta a lapot.
Mit tudnak azok az ostoba firkászok.

Mindig csak a szülő a hibás, főleg az anya; természetes. A gyerek mind angyal, szegény ártatlan teremtés.

Verné csak meg az Isten az ilyen erkölcsprédikálót egy megbélyegzett, csúf kis szörnyeteggel, majd meglátnám, ablakba tenné-e a világ gyönyörködtetésére.

A cikk, mely az izletes pongyolába öltözött fiatal hölgyet ilyen keserü kifakadásra ingerelte, olyan anyákról szólott, kik feltünően rut, hibás testalkatu, vagy értelmi fogyatkozásban szenvedő gyermeküket hiuságból elrejtik a világ elől, durván, kiméletlenül bánnak vele, vagy épen el is távolitják maguktól.

Élénk szinekkel festi a cikkiró az ily természetellenes anyáknak szivtelenségét s számos esetet hoz fel arra nézve, mily kétségbeesett elhatározásra birt egy-egy elgyötrött szegény teremtést a szülői, főkép anyai kegyetlenség.

Különösen egy esetet beszél el részletesen egy szegény gyermekről, ki öt hat évvel azelőtt szüleinek zaklatása elől menekülve, nyomtalanul eltünt.

Az anyja csecsemőkora óta mellőzte, soha magához nem bocsájtotta, ha idegenek voltak jelen; néha még a szükséges ételt és italt is megvonta tőle s mivel, — mint a hülyék rendesen, — hamar fellobbanó és makacs volt, ellenszenvét gyakran kemény büntetésekkel mutatta ki iránta. Végre midőn a vidéki városból, hol a család lakott, a fővárosba költöztek, a szegény nyomorékot nem is vitték magukkal, hanem beadták inasnak egy csizmadiához. Néhány hétre rá megszökött onnan s azóta se hire se hamva.

— Mi az már megint? — kiáltott a fölizgatott hölgy a szomszéd szoba félig nyitott ajtaja felé fordulva, honnan hangos sirás hallatszott ki.

— Blanka már megint gorombáskodik! — mondá egy siró gyermekhang a mellékszobában.

— Majd adok neki, haszontalan csúf kis békája!

Azzal bement a gyermekekhez.

Két leányka volt benn, egy hét-nyolc éves és egy valamivel fiatalabb.

Az idősebbik finomarcu, világosszőke haju gyermek volt, kinek ruházatán meglátszott, hogy anyjának becézett kedvence; a másik ellenben ragyásképü, elöl-hátul kinőtt szánalmas alak, ki anyja beléptekor csendesen szepegve s ócska kötényével szemét törölgetve egy sarokba huzódott.

— Mit csinált Blanka? — fordult a hölgy az idősbik leánykához, kinek az arcán cseppet sem látszott, hogy az épen akkor félbehagyott sirás nem volt pusztán haragokozta kiabálás.

— Megkarmolt, — felelt haragos pillantást vetve testvérére a kis árulkodó.

— Nem, nem, igazán nem! — rebegte a vádlott, — csak eltaszitottam a kezét, mert hátba ütött, pedig tudja, hogy az nekem igen táj!

— Fáj, igen fáj! No hát csak fájjon! — kiáltá a haragos anya, maga részéről is jól hátbaütve szerencsétlen gyermekét s keményen meghagyta neki, hogy ki ne merjen előbb mozdulni a sarokból, mig meg nem engedi.

— Hiába, csuf testben a lélek is csuf, — dörmögte magában, a mint a másik szobába visszament. Azután sokáig elgondolkodott az ujságcikk tartalmán.

Az utca felől hangos kiabálás és nevetgélés hatolt fülébe. Az ablakhoz ment és kinézett.

— Már megint azzal a futóbolonddal mu-

Sövegjártó János

Hazai és Rumburgi vászon áruháza. Szfehérvár, Barátok épülete, AZELŐTT: Özv. HANEL ANTALNÉ. Ágy és asztalnemüek, Franczia batiszt, Angol Zephyr, Színes és fehér ruha vásznak a legolcsóbb szabott árakon. Ugyanitt tanuló fiu felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000499

lerás világban otthon készenlétben tartani és nem ritkán jön az orvos olyan helyzetbe, hogy nem kolerás betegen kell segitenie, hanem a koleracsepp okozta kellemetlenségtől kell betegjét megszabaditania.

A m. k. belügyminisztériumnak egészségügyi osztálya a következő „Tudnivalókat" adja a koleráról.

Tudnivalók.

1. A *Kolera* hasmenéssel, hányással, görcscsel és gyors elgyengüléssel jár.

2. A kolera *nagyon ragadós* betegség; csirája (ragálya) a beteg bélürülékében és hányadékában van.

3. *Átragadhat* az egészségesre mindarról, ami a kolerás *bélürülékével* vagy *hányadékával bepiszkolódott* és pedig különösen:

a betegről, ápolójáról, ruha-, fehér- s ágyneműjéről, evő, ivóeszközeiről s edényeiről ételéről, italáról.

Veszedelmes az a holmi is, amelyet a kolerás beteg nem használt ugyan, de a lakásából, házából való. Veszedelmes az is, ami sok ember kezén fordul meg, pl. piaci, korcsmai, kávéház, evő- s ivóeszközök, továbbá bepiszkolódott pénz stb.

4. *A* kolera leginkább arra ragad át, aki a beteggel, vagy holmijával bánik és mosatlan kézzel eszik, iszik, vagy mosatlan kézbe fogott tárgygyal (dohányzó, iró vagy egyéb eszközzel) nyúl a szájához.

5. *Igen sokan betegedhetnek meg* akkor, ha a kolerás beteg ürülékc, hányadéka, vagy szennyes mosdóvize *kútba, forrásba, folyóvizbe* vagy egyéb *ivóvizbe jut*, amelyet sokan használnak.

6. Leginkább az betegszik meg kolerában, aki gyomrát *romlott* (soká állott) eledellel, *nyers* zöldséggel (pl. ugorkával, salátával, hagymával), gyümölcscsel, szeszes itallal elrontotta, aki magá s lakását tisztátlanul tartja és zsufoltan, azaz sokadmagával szüken lakik.

7. A kolerától *megóvhatja* magát az ember:

ha nem látogat *kolerás* beteget;

ha nem jár *összejövetelekre* (halotti torra, vásárokra stb.—re);

ha gondosan *mosakodik* s különösen kezét minden étkezés előtt tiszta vizzel, szappannal mossa;

ha csupán *frissen főzött sütött* eledellel él és evő — s ivóeszközeit forró, lugos vizben mossa;

a kolera-fertőzésre gyanús vizből származó *halat* pedig forró vizben bontja és mossa meg;

ha ivásra olyan *vizet* használ, amelyet *felforraltak*, aztán *lehűltöltek* és ha az ettett eledelt s az ivóvizet gondosan *fedve* tartja;

ha evésben, ivásban *mértékletes* és gyomorrontó eledeltől és gyomorrontó italtól tartózkodik;

ha önmagát, ruházatát ugyszintén lakását (házát) és udvarát *tisztán* tartja. Gondoskodni kell arról, hogy a ház udvarán *gödör* legyen *ülőkével* s hogy ott végezze a szükségét az egész háznép, mert abból is veszedelem támadhat, ha a bélürülék szanaszét szivárog (kútba, folyóvizbe), vagy, ha kutya, tyúk vagy egyéb háziállat széthordja.

8. A kolerás, ugyszintén a gyanus beteget az elöljáróságnál mennél előbb be kell *jelenteni*.

9. Az egészségesektől azonnal el kel *különiteni* és gondosan ápolni, orvossal gyógyittatni. Mindezt a leghelyesebben *kórházban* tehetjük.

10. A kolerás beteg — ha csak teheti — edénybe üritsen. *Bélürülékét, hányadékát, mosdó s mosóvizét ártalmatlanná kell tenni fertőtleniteni)*, úgy, hogy ugyanannyi oltott *meszet* öntsenek hozzá, vagy más szert, amelyet az orvos fertőtlenitésre rendel.

11. Aki a beteggel bánik, gondosan *mosakodjék;* kezét szappannal s vizzel s aztán ecettel mossa, száját (naponta többször) ecetes vizzel öblitse és ne egyék, ne igyék a beteg szobájában

Tanácsos a kolerás szobájának küszöbe elé ecetbe mártott rongyot teriteni s arra lépni.

12. Ha a beteg egészen *meggyógyult*, langyos szappanos vizzel tetőtől talpig mosakodjék vagy fürödjék meg és tisztába öltözködjék.

13. Ha a beteg *meghalt*, nem kell lemosni s öltöztetni, hanem csak azt cselekedni, amit az elöljáróság rendel.

14. Akár meggyógyult, akár meghalt a kolerás beteg, *szobáját mindenestül ártalmatlanná kell tenni* (*fertőtleniteni*).

Nevezetesen:

Mosható szennyes ruhát, úgy s fehérnemüt csak akkor lehet kivinni s mosásba adni, ha legalább 2 órán át forró, lúgos vizben áztatták (pl. teknőben, dézsában). Szalmazsákot, ugyszinén dunnát, párnát, paplant a külső boriték lehuzása s forró, lugos vizbe áztatása után, erős ecetes ruhával jól le kell dörzsölni és a napra kell kitenni.

Nem mosható ruhát ugyanigy, vagy olyan szerrel kell kezelni, amelyet orvos rendel.

A beteg szobájában tartott holmit, ha nem is használta a beteg, ugyszintén a mosott, tisztogatott holmit is napra kell kitenni.

A kolerás *ágyszalmáját ételmaradékát* és a szobájából kikerülő *szemetet* el kell égetni.

Evő-ivóeszközeit, edényeit forró vizzel tisztára kell lemosni.

Festetlen ágyat, széket, szekrényt s egyéb festetlen butordarabját forró luggal, vagy szappanos vizzel, *festett* vagy *finomabb butort* s némely más tárgyakat olyan szerrel kell lemosni, amelyet az orvos arra a célra rendel.

A *szobát*, amelyben a kolerás feküdt, ki kell meszelni, még a földjét is: ajtót, ablakot és ha a szoba padlózott, a padlót is forró luggal, vagy olyan szerrel, amelyet az orvos rendel, kell fertőtleniteni és azután surolni. A szoba ajtaját, ablakát nappal tárva-nyitva kell tartani.

UJDONSÁGOK.

— **Az Oltáregylet** havi szent miséje vasárnap 8 órakor, szept. 3-án lesz a szemináriumi templomban.

— **M. kir. csendőrség köréből.** Szentimrei Csató Ferenc csendőralezredes, kerületi parancsnok Budapestre helyeztetett át s helyébe a székesfehérvári m. kir. VI. csendőrkerületi parancsnokság élére Fery Oszkár csendőrezredes jön Budapestről.

— **Eljegyzés.** Sámson Angyalka martonvásári áll. isk. tanitónőt eljegyezte Pusztai Jenő martonvásári áll. isk. tanitó.

— **A honvédség köréből.** A székesfehérvári 17. honvédgyalogezred tartalékában Német József és Lengyel Miklós tartalékos hadapródokká neveztettek ki.

— **Tornatanár a helybeli fögimnáziumban.** A székesfehérvári ciszt. főgimnáziumban a helybeli tanitói kar két tagja tanitotta a tornát, az idei iskolai évtől kezdve azonban a testgyakorlás fejlesztése érdekében okleveles tornatanárt szerződtetett az intézet. Soltész Ernő nagyváradi okl. tornatanár a helybeli főgimnázium tornatanárává neveztetett ki.

---

latnak, — mondá magában kedvetlenül, — nem tudom, miért nem dugnak ilyen istenverte nyomorultakat valamely rejtett lyukba, hogy bamba arcukkal ne rontanák el minduntalan a tisztességes emberek kedvét.

A lárma ezalatt mindig élénkebb lett s a nevetgélés közt főkép a következő szavakat lehetett egyre hallani:

„Kapd be Ferkó, rágd meg jól!"

Egy nagyfejű, kiálló homloku, bárgyu tekintetü suhanc állott az utcasarkon folyton tátogatva száját, melybe az ódasereglett kisebb és nagyobb gyermekek sürün dobáltak kenyér- és zsemlyedarabokat, vagy egy-egy szelet almát, darabka sajtot s egyéb ételfélét, közben azonban nem ritkán homokot, csontot s még kevésbbé ehető, vagy épen undok dolgokat is.

A jó kedv minduntalan hangos kacagásba tört ki, ha az izletes falatoknál bárgyu nevetéssel bókolgatott, vagy mind a négy lábát egyszerre felkapva ugrándozott a szerencsétlen teremtés. Azonban még élénkebb lett a lárma és kacagás, ha ehetetlen dolgot vagy homokot kapva be, dühös szemeket vetett a körülötte levőkre s zür-zavaros szavakat motyogva jobbra-balra köpdösött.

Egyszer-másszor rájuk is támadt a vihogó gyermekekre s egy darabig maga előtt kergette a menekülőket. Azonban csakhamar visszatért megint helyére s egy jóizü falat után ép oly megelégedetten mosolygott ismét, mint azelőtt.

A gyermekek mulatságának e szánalomra méltó tárgya, kit általában bolond Ferkónak neveztek, már több év óta mutatkozott hol itt, hol ott. Egy negyed- vagy félóráig egy helyen mulatatta a pajkos ifjuságot s kapdosta be a jó és rossz falatokat, azután tovább futott, hogy a városnak egy másik részén ugyanazon jeleneteket idézze elő.

Honnan került elő és miből élt, arról senki sem tudott semmi bizonyosat. Általánosan azt hitték, hogy azokon a falatokon tengeti életét, melyeket a pajkos gyermekek közül a jobb szivüek szájába dobtak; de itt-ott azt is lehetett hallani, hogy egy előkelő hölgy titokban juttat neki néha holmi ételmaradékot s az ő házában tölti is az éjjeleket a házmesternek fáskamrájában.

Volt-e ebben valami igaz, ki tudja? Hogy ruházatra e gondoskodás nem terjedt ki, az nyilvánvaló volt, mert télen-nyáron ugyanabban a szennyes, rongyos öltözetben lehetett látni, melyben először mutatkozott.

A fiatal hölgy az izléses pongyolában eltávozott volt az ablaktól, de nemsokára ismét visszatért; mert az utcai zajba szokatlan hangok vegyültek, melyek sokkal inkább hasonlitottak ijedt vészkiáltáshoz, mint jókedvü nevetgéléshez.

Valami szerencsétlenségnek kellett történni, mert jókora embertömeg vett körül egy uri hintót s hátulsó sorokban állók erőlködve nyujtogatták nyakukat, hogy valamit megláthassanak.

Kis vártatra a mentők kocsija robogott el az ablak alatt s a szétváló embertömeghez érve, megállott.

Mintha egy embert látott volna a földön feküdni.

Kérdezősködésére azt a hirt hozta a szobaleány, hogy a bolond Ferkót egy urihintó elgázolta.

— — — — — — — — — — — — —

Másnap ugyabban a lapban, mely a megelőző számban egyes hiu, rosszlelkü anyák szivtelenségéről oly élénk képet nyujtott, a női sziv gyöngédségéről s finom lélekismeretességéről terjedelmes, magasztaló cikk jelent meg.

Hosszasan szólván a szerencsétlenségről, mely a városszerte ismert szegény hülye fiut érte, egész elragadtatással emlékezett meg az előkelő hölgyről, kinek hintója a szerencsétlen nyomorékot elgázolta.

Megható volt a fájdalom, melyet tanusitott, midőn a fiu élettelen testét meglátta s a vád, mellyel magát a biróság előtt illette. Senki sem kivánta, hogy ott megjelenjék, de ő oda állott a biróság elé s esdeklő szavakkal kérte, hogy szabjanak rája büntetést.

Hiába vigasztalták, hogy őt semmi vétek sem terheli, hogy még kocsisát sem lehet igazság szerint vádolni, mert számtalan tanu bizonyitja, hogy a szegény hülye, — tudja Ég milyen ösztöntől hajtva, — maga futott a hintó elé, midőn azt közelegni látta: a mélyen megrendült hölgy nem tudott megvigasztalódni s végre is csak ugy lehetett távozásra birni, hogy elfogadták tőle a száz forintot, melyet a szegény áldozat tisztességes eltemetésére felajánlott.

Azt beszélik, — végzé a cikkiró, — hogy ő s amaz előkelő hölgy, ki a hülye fiut, hirszerint, gyámolitotta, egy és ugyanaz volna.

Ez egyrészt megmagyarázná a nagy hatást, melyet rája a fiu szerencsétlensége gyakorolt, másrészt még tisztább fényben tüntetné fel a finom női lélek gyöngédségét s nemességét.

A kis pupos Blanka izléses pongyolába öltözött fiatal mamája is olvasta a magasztaló cikket.

Arcán különös hatásnak nyomai látszottak. Különféle ellentétes gondolatok és érzelmek küzdöttek egymással lelkében.

Odaképzelte magát a földicsért nő közelébe, vizsgálta arcát, szeretett volna lelke mélyébe beletekinteni.

Vajjon vigasztaló, enyhitő hatásuak-e a magasztalások megrendült lelkére?

00000500

— **Telefon a törvényszéken** Mint örömmel halljuk, a helybeli kir. törvényszék elnöke az igazságügy hatalmas helybeli épületének törvényszéki osztályára is bevezetteti a telefont. Őszintén csodálkozunk azon, hogy a törvényszék tiz esztendeig meg tudott lenni enélkül. Mindezideig még a vizsgálóbirónak sem volt telefonja, pedig az csak természetes, hogy ott nagy szükség van nemcsak a városban, hanem az egész megyében leendő telefon összeköttetésre. Csupán a kir. ügyészség volt eddig is bent a város telefonhálozatában, de rövid időn belül a kir. törvényszéki elnökség és a kir. vizsgálóbiróság is kap telefont.

— **Gazdák figyelmébe.** Győrvármegyében és a szomszédos megyékben szórványosan fellépett száj és körömfájás miatt Győrött folyó évi szeptember hó 4-én a marhavásár nem tartatik meg és hasitott körmü állatok felhajtása tilos.

— **Az ügyvédi kamara uj helyisége.** Jogászköröktben beszélik, hogy Geiger Dezső elnök az ügyvédi kamarának hajlandó a kir. törvényházban helyet adni. Csak jogász emberek tudnák igazán értékelni ezt az ujitást, kiknek ezáltal meglehetős idejük és fáradtságuk lenne megtakaritva. A törvényházba ugyis naponta kell menniök s ha az ügyvédi kamarában akadna dolguk, nem kellene külön egy nagyobb utat tenniök.

— **Uszóverseny.** Fáradhatalanul működik a székesfehérvári uszógárda. Egyik verseny után a másikat rendezik s az idei szezon alatt igen szépen fejlesztették, meglehetős magas nivóra emelték a székesfehérvári uszósportot. Vasárnap, szept. 3-án ismét uszóverseny lesz a rózsáskerti uszodában. A programm a következő: 30 m. uszás 12 éven aluliak számára. — 30 m. uszás 14 éven aluliaknak. — 60 m. ifjusági verseny. — 30 m. hölgyuszás. — 60 m. gyors uszás, azok számára, akik első dijat nem nyertek. — 60 m. gyors uszás. — 100 yardos oldaluszás. — 60 m. mell uszás. — 90 m. hátuszás. — 3×30 m. ifjusági staféta (mell, hát, sprint.) — 4×30 m. vegyes staféta. — 4×30 m. sprint staféta. — Vizi poló mérkőzés. Nevezni lehet vasárnap déli 12 óráig Destek Istvánnál és a Rózsáskerti uszodában. Nevezési dij 30 fill. az összes számokra. A verseny kezdete pontosan $\frac{3}{4}$5 órakor. A derék uszók már csak a szép ambiciójukért is megérdemlik, hogy a közönség minél nagyobb számban jelenjék meg a versenyükön.

Minél tovább szőtte gondolatait, annál inkább megerősödött benne a meggyőződés, hogy a szegény hülye fiu iránt oly nemes lelkünek mutatkozó hölgy szivét égető fájdalom töltheti el, melyet a magasztalások, enyhités helyett, csak fokozhatnák.

S mintha e fájdalom önkénytelenül átköltöznék az ő szivébe, keble nyugtalanul emelkedni kezdett, szemei különös merev kifejezést nyertek s lélekzete halhatóan erősbödött.

Egy zuhanás és sikoltás felriasztotta sötét álmodozásából.

Hirtelen a mellékszobába sietett.

A kis Blanka ott feküdt a földön, látszólag mozdulatlanul.

— Mi történt? — kiáltá az anya ijedten s felkapta a földről a szegény pupost.

— Leesett az asztalról, — felelé félénk siránkozó hangon a nagyobbik leány, — nem akartam, édes mama, csak azt mondtam neki, hogy hozza el azt a kis képet, mely az asztal fölött függ.

— Blanka, Blankám! — élesztgeté anyja az elájult leánykát s mikor az csakhamar magához térve felnyitotta szelid kék szemeit, félig sirva csókolgatta arcát, száját, kezeit.

A szegény nyomorék egy ideig bámulva nézett anyjára, mintha el sem tudná hinni, hogy a nyájaskodás valóban őt illeti, végre kimondhatatlan édes mosollyal anyja nyaka köré fonta kis karjait.

Vajha tartósan üdvére válnék az elhagyatott hülye fiunak szomoru esete a szegény kis pupos leánykának!

Torkos Lászlő

— **Magyar asszony gyógyulása Lourdesban.** Sajóvámosról feltétlenül megbizható kézből irják az „Alkotmány"-nak: Szatkóczky Antalné sajóvámosi asszony Tóth János fertőmegyeri plébános lelki vezetése mellett egy nagyobb zarándoklattal indult Lourdesba augusztus 15-én, remélve, hogy ahol annyi testi s lelki seb beforrt, ő is gyógyulást talál. Balkarja már évek óta béna volt ugyannyira, hogy semmi nehezebb munkát végezni nem tudott. A mély vallásosságu nő az egész uton bizalommal fohászkodott a Szüzanyához s Lourdesba érve a legerősebb hit biztosságával bocsátkozott a csudálatos forrásvizbe. Nyomban valami megmagyarázhatatlan érzés futott át testén. Béna karja visszanyerte ruganyosságát s mikor kilépett a vizből, teljesen egészséges karral állt ámuló honfitársai előtt. Sajóvámosra visszatérve, most már könnyen végzi minden munkáját. A csodálatos eset tömegével vonzza Sajóvámosba a környék népét. Mindenki osztozik a gyógyult asszony boldogságában s dicsőiti a boldogságos Szüz közbenjáró hatalmát.

— **A Jézus Szive templomára** adakozni szivesek voltak:

P.	24 K.
Egy játszó társaság	10 K.
N. N.	5 K.
Özv. Vogl Alajosné	5 K.

— **Halálozás.** Özv. Katits Gyuláné. szül. Tremkó Ilona aug. 29-én hirtelen elhunyt 51 éves korában. Temetése tegnap volt nagy részvét mellett a Kert-u. 47. sz. gyászházból.

Délutánonként meleg füstölt husok s friss felvágottak Marschallnál Kossuth-utca.

— **Nyári mulatságok.** *A Székesfehérvári Kath. Legényegyesület* 1911. szept. hó 3-án, Távirda-utca 6 ik számu helyiségében táncfüzérkét tart. Kezdete este 8 órakor. Belépődij személyenkint 40 fillér.

A Székesfehérvári Ker. Keresk. Alkalmazottak „Egyetértés" Tornacsapata f. é. szept. 9-én (szombaton) a Szt. Imre teremben zártkörü táncestélyt rendez. A mulatság este 9 órakor kezdődik. Belépő-jegy személyenként 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

A Déli Vasuti Mühely Dalegylet 1911. évi szeptember 16-án saját kerthelyiségében könyvtára javára tekeversennyel egybekötött nagy szüreti mulatságot rendez. A meghivók szeptember első napjaiban lesznek kibocsátva. A tekeverseny kezdete szeptember 2-án és eltart szept. 21-ig minden vasárnap. Három dobás 20 fillér. Öt értékes nyeremény tárgy.

— **Jogos önvédelem.** Még élénk emlékezetében lehet olvasóközönségünknek, — hisz annak idején megirtuk — hogy Bencze János váli törvénybiró augusztus 3-án este agyonlőtte a 30 éves fiát, mert ez már napok óta részegeskedett, családját ütötteverte s az emlitett estén szülei életére tört. Az öreg Bencze és felesége bezárkóztak a dühöngő fiu elől, de ez az alkoholtól megvadulva, fejszével betörte az ajtót s rájuk emelte a hatalmas fejszét. Ekkor a törvénybiró szorongatott helyzetében a revolveréhez nyult s rálőtt a fiára, aki a golyótól sziven találva holtan rogyott össze. Az önkéntelen gyilkosság után a szerencsétlen apa jelentkezett a csendőröknél, akik letartóztatták és behozták a helybeli kir. ügyészség fogházába. Körülbelül 3 hétig folyt a vizsgálat az ügyben s ez alatt az idő alatt az öreg Bencze előzetes letartóztatásban volt. A napokban fejeződött be teljesen a vizsgálat, melynek eredménye alapján a kir. ügyészség Bencze Jánossal szemben a vádat elejtette, mire a törvényszék a további eljárást beszüntette. Az öreg Benczét tegnap délelőtt már szabadon bocsátották. Védője dr. Nagy Zsigmond fiatal ügyvéd volt, kinek rövid idő alatt ez már nem az első nagyobb sikere.

— **Panaszos levél az Árpád-fürdő igazgatóságához.** Közlés végett kaptuk a következő sorokat, a melyeket a közérdekre való tekintettel a nyilvánosságra hozunk:

Tekintetes Igazgatóság!

Az Árpádfürdő létesitői egy régen érzett hiányon kivántak segiteni, a mikor a modern és a legkényesebb igényeket is kielégitő intézményt létrehozták, a hova szivesen megy az uri osztály bármely tagja, hogy az egészség ezen legszükségesebb eszközlőjét igénybe vegye. Igy volt ez talán a legutóbbi időkig, mig egy uj áramlat olyan kellemetlen térfoglalást tett, hogy panaszunkat a fürdő Igazgatósága elé vagyunk kénytelenek vinni, még pedig a nyilvánosság előtt, azért, hogy a közös baj talán igy gyökeresebb orvoslást nyer.

Az urak olyan szerencsések, hogy a hét hat napján élvezhetik az Árpádfürdő gőzfürdőjét, mig a hölgyek számára az Igazgatóság a hét egy napját, a szerdát volt kegyes engedélyezni. Jó ideig a legnagyobb élvezettel vettük igénybe a szerény napot, társaságok verődtek össze, a kik egymás kedvéért is egyesitették a kellemeset a hasznossal. Most azonban egy uj inváció keletkezett. A hetivásár nagy számmal csábitja a fürdőbe a kofaasszonyságokat, a kik a vidékről s helyben jó üzletet csinálva, az általunk drágán megfizetett piac gyönyörüségeit a fürdőben koronázzák be s miután ott megkopasztottak bennünket s talán barátságunk felmondására szolgáltak volna rá, itt szeretetreméltó közvetlenségükkel akarják pótolni az ott elmulasztottakat. Most aztán méltóztassék elképzelni a képet — ugy a hogyan megtörtént: 15—20 termetes asszonyság beletelepszik a nagy bazinba, úgy, hogy a viz szörnyűködve kicsap a partra, Ez azonban a kisebbik baj. Igaz, hogy a fürdőigazgatóság kegyeskedik az előszobában figyelmeztetni a jóizlézü közönséget, hogy mielőtt a közösfürdőbe lépne, tartsa kötelességének lábait stb. lemosni, hogy a (nem napok, nem hetek) hanem hónapok, sőt talán évek alatt összegyült, fölösleges szenny már ott visszamaradjon. Sajnos, hogy ennek a figyelmeztetésnek az igazgatóság nem szerez vagy nem szerezhet érvényt, még akkor se, ha a legjobban akarja is. Talán lehetetlen is volna, hiszen azoknak a tiszteletreméltó asszonyságoknak akkor egész idejüket az előszobában kellene eltölteniök. Nagy tisztelői vagyunk a retektermelésnek, de őszintén megvallva inkább óhajtjuk azt a zöldszinü veteményes kertekben személlni, mint az Árpádfürdő nagymedencéiben. Őszintén nagyrabecsüljük a haj tisztaságát is, magunk is kultiváljuk, de az Árpádfürdőt nem tartjuk erre a tisztogatásra megfelelőnek, pláne, ha az a haj hosszabb idő (talán hónapok, sőt félesztendők) óta nem volt szerencsés élvezni a megmosatás kellemes előnyeit. Különösen kellemetlen pedig a szappannal való mosogatás procedurája. Méltóztassék elhinni, igen tisztelt Igazgatóság, sőt talán meg is győződhetnék róla személyesen is a nagy ostrom lezajlása után, hogy a különben halványkék szint játszó viz egy-két óra alatt haragosan elsötétedik, a felszinen zöldes, barnás, vöröses, feketés, de minden körülmények között vastag rétegek — sőt esetleg egyebek is uszkálnak s az 1—2 órával előbb még üditő, fölfrissitő fürdőviz inkább hasonlit a malátaléhez, mint az egészséget elősegitő fürdővizhez.

Ez a helyzet egyik képe. Az ékes diskurzusokról, a masszőrök, tyukszemvágók (vagy a hogy ők nevezik: a bütykeim operálói) körüli háboruságokról nem beszélünk, a sokoldalu figyelmetlenségeket (hogy pl. kimosdják előlünk a magunkhozta edény vizét) sem emlitjük, a nagyszabásu tizóraizásokról sem szólunk, utóvégre sokat elhallgat az ember az áldott demokratikus együtt-érzés nagy gondolatajért — de azt végtelenül szeretnénk, ha a mélyen tisztelt Igazgatóság végre velünk is tudna érezni és méltányolná ezeket a jogos és mindenki által könnyen érthető feljajdulásokat.

Erősen elhatározott szándékunk, hogy ha az Igazgatóság nem lesz figyelemmel méltányos kérésünk iránt, — ámbár nagyon sajnáljuk, — de lemondunk a fürdő kellemetességeiről.

Csináljon az igazgatóság más beosztást. Rendeljen a hölgyek számára a szerdán kivül

00000501

még egy napot (pl. keddet) — de semmi esetre se a másik hetivásár napját. Mi egészen bizonyosra vesszük, hogy a lovagias urak nem fogják ezt zokon venni s ha már ők öt napon át élvezik a fürdőzés előnyeit, nem neheztelnek ránk, ha egészségünk javára még egy napot lefoglalunk.

Panaszunkat és kérésünket a t. Igazgatóság figyelmébe ajánlva

maradtunk tisztelettel

Több urinő.

— **A békebiró sorsa.** Eszkulics Mihály etyeki lakos egyik este korom sötétségben hazafelé botorkált s az uton szembetalálkozott egy fiatal legénykével, Gyakovics Jánossal. Ez utóbbi azzal a panasszal fordult hozzá, hogy nem mer hazamenni, mert a bátyja meg akarja verni. Eszkulics megszánta a panaszkodó legénykét s hogy ne féljen, hazakisérte. Mikor a házhoz közelértek, a pártfogásba vett legény bátyja, Gakovics Márton a kapuból kiabált feléjük s megfenyegette őket, hogy ne merjenek odamenni, mert mind a kettőjüket megveri. Eszkulics azonban nem ijedt meg, hanem egész odáig kisérte a kisebbik Gakovicsot s megmondta a nagyobbiknak, hogy milyen undok dolog az, ha valaki a testvérét bántalmazza. A feldühödt Gakovics Márton ekkor előkapta a revolverét és rálőtt a vele szemben nemesen gondolkodó Eszkulics Mihályra, akinek a golyó a mellén bement és hátán jött ki. Az életveszélyesen megsérült embert felvitték Budapestre gyógykezelés végett.

VITA FORRÁS SÓSKUT VASMEGYE

Biztos gyógyszer: **gyomor- és cukorbetegeknek köszvény-, hólyag és vesebetegeknek.**

Félpohár VITA-forrás a gyomorégést azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa:

„CONSUM" kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körut 4. Telefon 10—13.

Kapható: Kovács Pál, Pinkás Zsigmond Fiai, Simon György és Szigethy Testvérek cégeknél.

— **Keserü ébredés.** Steiszkál Ferenc kőmivesmester Szömörce-utca 2. sz. alatti lakos feljelentést tett Virág Imre Csapó utca 10. sz. a. lakos cipésztanonc ellen azért, mert ma délelőtt a Zichy-ligetben egy padon való alvás közben ellopta zsebéből 25 korona értékü nagy nikkel óráját, 3 korona készpénzét és egy gyöngyház nyelü zsebkését.

Ne hagyja magát megtéveszteni az antiquáriusok nagyhangu hirdetéseitől, mert azok többnyire régi kiadásokat küldenek, melyek az iskolákban nem használhatók. Uj kiadásu tankönyveket a hivatalos jegyzékek szerint legjobban Klökner Péter udvari könyvkereskedőnél vásárolhat.

— **Elszámolás és köszönet.** Adony községben két izben dühöngött nagy tüzesetknél károsultak javára az elöljáróság által eszközölt gyüjtés utján befolyt: Stephany Anna és Truskowszky Anna gyüjtőivén 91 K 40 f., Faragó Antalné, Wachter Irma és Sajgó Mariska ivén 63 K 40 f., Scheror Klementin és Stephany Magda ivén 76 K, Steiner Jolán ivén 87 K 60 f., Kelemen Róza ivén 68 K 10 f., Takács Margit ivén 100 K, Tóth Ilona és Anna ivén 105 K, Baranyai Irén ivén 22 K 30 f., Szolovits Mariska és Gizella ivén 12 K 20 f., Vátzy Ilonka ivén 21 K és dr. Pajzs Gyula ur adománya 100 K. Összesen 747 korona.

Ezen adományok a károsultak között az elöljáróságból alakitott bizottság által minden méltányossági tekintetek figyelembe vételével a következőkép osztattak fel: Pletser József kapott 60 K, Ördög János 87 K, Schmidt Ferenc 200 K, Kukucska Pál 150 K, Domanyik Mihály 140 K, Domanyik István 50 K és Ragyelik Mihály 60 koronát. Ezen nyilvános elszámolással az elöljáróság ugy a gyüjtés körül fáradozó hölgyeknek, mint a nemes szivü adakozóknak a károsultak nevében lapunk utján is hálás köszönetét fejezi ki.

— **Kis szökevények.** Kobschitz Károly zágrábi és Kotorász János uj-gradiskai illetőségü fiuk szüleik lakásáról megszöktek s csavargásuk közben városunkba téveditek, ahol a rendőrség letartóztatta őket s mindkettőt visszatoloncolja szüleihez.

— **Állatvásári forgalom.** A most lefolyt országos vásárban felhajtatott 2747 ló, 21 szamár eladatott 845 ló, 21 szamár. A forgalom tehát nagyon lanyha volt.

Egy-két főgimnázium első osztályába járó tanulót ellátásra elfogad egy hivatalnok család. Cim a kiadóhivatalban.

— **Halálos szerencsétlenség.** Kedden délben a csalai vonat megállónál két megrakott vasuti teherkocsi ütközője agyon szoritott egy munkásembert. A jelzett helyen és időben a csalai uordalom munkásai gabonát raktak be a teherkocsiba s a munka közben Litrop János 45 éves zerkeházi illetőségü napszámos a két kocsi ütközője közé került. A szerencsétlen ember egy kocsi mögött ugyanis beállt a sinek közé s bár látta, hogy egy másik teherkocsi lassan gurul feléje, mégis csak az utolsó pillanatban akart a két kocsi közül kiugrani. Ekkor azonban már elkésett, a két kocsi ütközői elkapták s a szószoros értelmében összelapitották a vigyázatlan munkást. Litrop János egy perc alatt kiszenvedett. Halálért senkit sem terhel mulasztás, vagy felelősség.

— **Nagy tüz.** Tác község határában hatalmas tüz volt kedden éjjel. Schlesinger Sándor bérlő aratóinak a részül kiosztott szalmakazal oly hatalmas lángokkal égett, hogy a tüzet városunkból és Balatonaligáról is lehetett látni.

Eladó szőllő: Urhidán a Gebhardt-féle 3 hold területen jó karban levő szőllő szabad kézből eladó, — tudakozódhatni lehet helyben József-utca 9. sz. a.

— VITA. Dr. Adalbert v. Hebentanz, kormánytanácsos főorvos Kairóból irja: A „VITA„— forrást leginkább oly betegeimnél próbáltam ki, aki hugysav, hugyfőhegy és erős csúzos bántalmakban szenvedtek. Már 10 palack elfogyasztásánál megállapithattam, hogy beteg szerv fájdalma és érzékenysége annyira tetemesen csökkent, hogy ily eredményt soha még semmi féle ásványviznél sem tapasztaltam.

— **Hirtelen halál.** Kőmüves Imre Rácz-utca 23. szám alatt lakó mozgópostás tegnap délelőtt hirtelen meghalt. Eleintén kolerára gondoltak, mert Kőmüves épen Budapestről jött haza, de dr. Bierbauer Viktor tisztifőorvos megállapitotta, hogy Kőmüves Imre egy más baj következtében halt meg(sérv).

— **Kifogott hullák.** Ercsiben egy 30 éves ismeretlen női hullát fogott ki Mauk Károly ottani lakos. Érden Lápori Mihály nagytétényi halász egy férfi hulláját fogta ki a Dunából. Ez utóbbiról sikerült megállapitani, hogy Litkei Lajos a neve s pincér volt Budapesten.

Ujonnan épült 5 szobás, modern uri lakás, zárt folyosóval, fürdő és cselédszobával a lakás előtt szép kis kerttel, Várkörut 43 szám alatt (a Petőfi-utcával szemben) kiadó.

FELHIVÁS.

A „Székesfehérvári kölcsönös népsegélyző-egylet" igazgatósága

hat évre terjedő uj évtársulatot alakit,

melynek hetibefizetései folyó 1911. évi augusztus hó 1-én veszik kezdetüket.

Az uj évtársulatnak tetszésszerinti mennyiségü 20 filléres betéttel tagjai lehetnek: a magyar szent korona országai területén lakó önjogu, vagyonukkal szabadon rendelkező egyének és testületek, ugy törvényes képviselőjük bejelentése mellett kiskoruak is.

Midőn erről az érdeklődő nagy közönséget értesiteni és tömeges beiratkozásra felhivni szerencsénk van, egyuttal tudatjuk, hogy azok, kik ezen alakitandó

negyvenkettedik évtársulatnak

hetenként 20 filléres

betéttel

tagjai óhajtanak lenni, beiratkozás végett az egylet helyiségében (Kossuth utca 3. sz. alatt az emeleten) személyesen vagy megbizottjuk által alulirt naptól kezdve jelentkezhetnek.

Beiratkozás alkalmával a betéti könyvecskéért 20 fillér beiratási dij fejében pedig betétenként 40 fillér fizetendő.

Kelt Székesfehérvárott, 1911. évi julius hó 1-én.

Kalmár László, ügyvezető — főkönyvelő. **Tóth Aladár,** elnök.

Mindenféle használt

iskolai könyvek

mig a készlet tart

bekötve féláron

kaphatók

KAUFMAN PÁL

könyvkereskedésében

Székesfehérvár, Kossuth-utca 9.

(Árpádfürdővel szemben.)

Uj könyvek is kaphatók

Használt iskolai könyvek megvétetnek, vagy becseréltetnek.

Iskolai könyvek gyorsan és olcsón köttetnek

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

bőrkabátok, utazóbundák, raglan-felöltők, kabátok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000502